Załącznik do Uchwały Rady Powiatu w Prudniku

Nr XL/308/2021

z dnia 26 marca 2021 r.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025

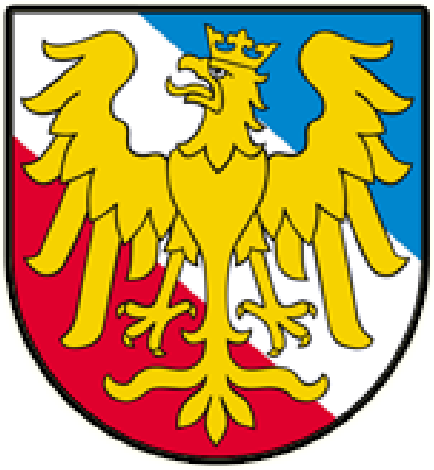

Opracowanie:
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku

Prudnik, 2021

SPIS TREŚCI:

I.WSTĘP ……..…..…….…… 3
II.DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POWIATU PRUDNICKIEGO ……..…….…..... 7
III.ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU ORAZ JEGO ZADANIA……....10
IV.ADRESACI PROGRAMU……..…14
V. REALIZATORZY PROGRAMU……..……..…….…….…….……..…… ..14
VI.PROGNOZOWANE EFEKTY…….....14
VII.MONITORING I EWALUACJA …..……..……....…….15
VIII.ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU……...15
IX.PODSUMOWANIE……..…….....15

I. WSTĘP

„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025" został opracowany stosownie do zapisów art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnie z którym do zadań własnych Powiatu należy „opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie".

Program zakłada podejmowanie kompleksowych działań skierowanych zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, jak również na ochronę ofiar przemocy i edukację sprawców stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to jednorazowe lub powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, które powodują szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Jedna z najczęściej używanych definicji określających zjawisko przemocy mówi, iż „przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie skierowane ku członkowi rodziny, powodujące szkody i cierpienie oraz naruszające godność i prawa jednostki".[1]

Najczęściej występujące formy przemocy to: przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, seksualna i zaniedbanie:

- przemoc fizyczna - są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań, czy zasinień,
- przemoc psychiczna- to umyślne działanie wykorzystujące nie siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych,
- przemoc seksualna - polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy,
- przemoc ekonomiczna - to działania prowadzące do całkowitego finansowego uzależnienia ofiary od sprawcy,

[1] K. Michalska, D. Jaszczak – Kuźmińska, „*Przemoc w rodzinie*" str. 5

- zaniedbanie – to działanie polegające na ciągłym niezaspokajaniu podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.[2]

Przemoc w rodzinie nie jest zdarzeniem jednorazowym. Jej powstanie powoduje cykliczne powtarzanie się. W cyklu przemocy wobec bliskich obserwuje się trzy kolejno następujące po sobie fazy:

- faza narastającego napięcia,
- faza ostrej przemocy,
- faza miodowego miesiąca[3].

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej , a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art. 33 Konstytucji RP wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka , a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Państwo ma dbać o dobro rodziny poprzez uwzględnienie go w swojej polityce społecznej zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Jedną z trudnych sytuacji społecznych jest występująca przemoc w rodzinie. Preambuła do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wskazuje fakt , iż przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności.

Statystycznie większość ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety, a w dalszej kolejności osoby, których płeć nie jest uwzględniona: małoletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami. Bardzo często ofiarami przemocy w rodzinie są też dzieci-świadkowie.

Pomimo, iż przemoc jest zjawiskiem nie do końca zdiagnozowanym, określana jest jako poważny problem nie tylko w kontekście pojedynczej rodziny, ale i całego społeczeństwa. Z uwagi na fakt, iż przemoc jest procesem długotrwałym i kompleksowym, by skutecznie zapobiegać powstawaniu i rozprzestrzenianiu się przemocy w rodzinie potrzebne są długofalowe działania.

[2] J. Mazur : „Przemoc w rodzinie, teoria i rzeczywistość", Kraków 2002 r.

[3] D. Kubacka–Jasiecka, A. Lipowska- Teutsch: „Wobec przemocy", Kraków 1997 r.

Zadaniem „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025" jest wprowadzenie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielenie pomocy osobom dotkniętym przemocą rodzinie oraz realizację programów odziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Założenia „Programu" są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz stanowią operacyjny zakres strategii zmierzający do zwiększenia skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania oraz ograniczenia przemocy w rodzinie w Powiecie Prudnickim.

Działania ujęte w niniejszym „Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025" w Powiecie Prudnickim realizowane będą w oparciu o obowiązujące akty prawne, a w szczególności:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
2. Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359).
3. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.).
4. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 30 z późn. zm.).
5. Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 920).
6. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).
7. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.).
8. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.).
9. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050).
10. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821).
11. Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2020 r. poz. 360 z późn. zm.).
12. Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.).
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta" (Dz.U. z 2011 r. nr 209, poz. 1245).

14. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. Nr 81, poz. 448).
15. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz.U. nr 201 poz. 1334 z późn. zm.).
16. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. nr 50 poz. 259).

Zgodnie z art. 6 ust. 3 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych Powiatu należy, w szczególności:

1) opracowanie i realizacja Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,

2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,

3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,

4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodku interwencji kryzysowej.

Ponadto do zadań Powiatu z zakresu administracji rządowej dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy, w szczególności:

1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,

2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

„Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025” został opracowany przez zespół koordynujący powołany Uchwałą Zarządu Powiatu w Prudniku nr 122/417/2020 z dnia 23 października 2020 roku.

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Powiat Prudnicki położony w Województwie Opolskim został stworzony w 1999 roku. W Powiecie zamieszkuje 55 091 mieszkańców i w jego skład wchodzą gminy: Białą, Głogówek, Lubrza i Prudnik.

Tabela 1. Ludność w gminach Powiatu Prudnickiego stan na 30 czerwca 2020 roku

GMINY	LICZBA LUDNOŚCI
Prudnik	**27 015**
Głogówek	**13 174**
Biała	**10 572**
Lubrza	**4 330**

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica.

Wyniki Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie (badanie zrealizowane w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020) wskazały, iż 19% Polaków doświadczyło wiele razy w życiu jednej z form przemocy w rodzinie (np. psychicznej, fizycznej czy seksualnej), zaś kilkukrotnie którejś z form przemocy doznało 28% badanych. Wielokrotnie przemocy psychicznej doznało 15% badanych, przemocy fizycznej 6 %, przemocy ekonomicznej 3%, zaś przemocy seksualnej 2% respondentów.[4]

Na terenie Powiatu Prudnickiego przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się problemem używania substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu, nie medycznie przyjmowanych leków, czy narkotyków. Przypadki przemocy zdarzają się przeważnie w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

Dane statystyczne wskazują, że od 2017 roku w Powiecie Prudnickim liczba zakładanych Niebieckich Kart utrzymuje się na podobnym poziomie tzn. około 100 rocznie. Szczegółową informację o zakładanych Niebieskich Kartach na terenie Powiatu Prudnickiego zawiera wykres nr 1.

[4] SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI KRAJOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY WRODZINIE NA LATA 2014-2020za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019r., Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Wykres 1. Powiat Prudnicki - liczba założonych Niebieskich Kart na przestrzeni lat 2012-2020.

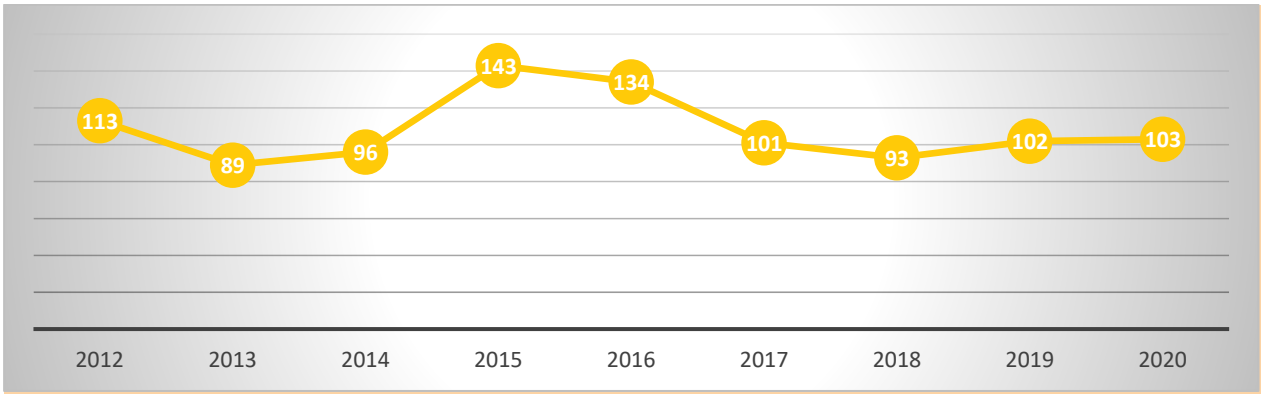

Wykres 1. Liczba Niebieskich Kart w powiecie prudnickim w latach 2012-2020

Źródło: Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Prudniku, Zespół Interdyscyplinarny w Prudniku, Posterunek Policji w Białej, Zespół Interdyscyplinarny w Białej, Zespół Interdyscyplinarny w Głogówku, Komisariat Policji w Głogówku, Zespół Interdyscyplinarny w Lubrzy, Opolski Urząd Wojewódzki w Opolu.

Z analizy wydanych Niebieskich Kart wynika, że zdecydowana większość Kart w powiecie w latach 2012-2020 założona była w gminie Prudnik. Najmniejszą ilość Niebieskich Kart założono w gminie Lubrza (tabela nr 2 i wykres nr 2).

W 2020 roku zauważalny jest duży wzrost liczby Niebieskich Kart na terenie gminy Głogówek, gdzie liczba założonych Kart zwiększyła się o 73% w stosunku do roku 2019. W gminie Biała liczba założonych Kart zmniejszyła się o 45%, w gminie Lubrza zmniejszyła się o 40%, a w gminie Prudnik utrzymała się na poziomie z roku 2019 (tabela nr 2).

Tabela 2. Liczba Niebieskich Kart w poszczególnych gminach Powiatu Prudnickiego

GMINY	Lata								
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Prudnik	83	64	61	70	82	70	55	62	63
Głogówek	20	14	20	44	29	14	15	15	26
Biała	7	8	8	20	11	13	18	20	11
Lubrza	3	3	7	9	12	4	5	5	3
Razem	113	89	96	143	134	101	93	102	103

Źródło: Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Prudniku, Zespół Interdyscyplinarny w Prudniku, Posterunek Policji w Białej, Zespół Interdyscyplinarny w Białej, Zespół Interdyscyplinarny w Głogówku, Komisariat Policji w Głogówku, Zespół Interdyscyplinarny w Lubrzy, Opolski Urząd Wojewódzki w Opolu.

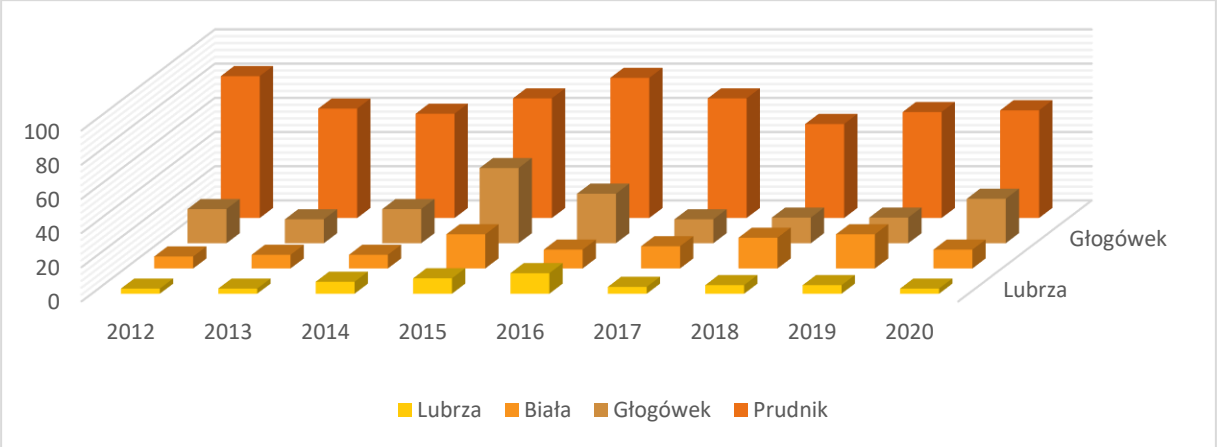

Wykres 2. Liczba Niebieskich Kart w rozkładzie na gminy Powiatu Prudnickiego w latach 2012-2020
Źródło: Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Prudniku, Zespół Interdyscyplinarny w Prudniku, Posterunek Policji w Białej, Zespół Interdyscyplinarny w Białej, Zespół Interdyscyplinarny w Głogówku, Komisariat Policji w Głogówku, Zespół Interdyscyplinarny w Lubrzy, Opolski Urząd Wojewódzki w Opolu.

Najbardziej adekwatnym odzwierciedleniem zjawiska przemocy w rodzinie jest wyliczony odsetek Niebieskich Kart przypadający na 100 mieszkańców. Najwyższy odsetek Niebieskich Kart w roku 2020 wystąpił w gminie Prudnik i wyniósł 0,233%, w gminie Głogówek 0,197%, w gminie Biała 0,104%, w gminie Lubrza 0,069%, co wynika z wykresu nr 3.

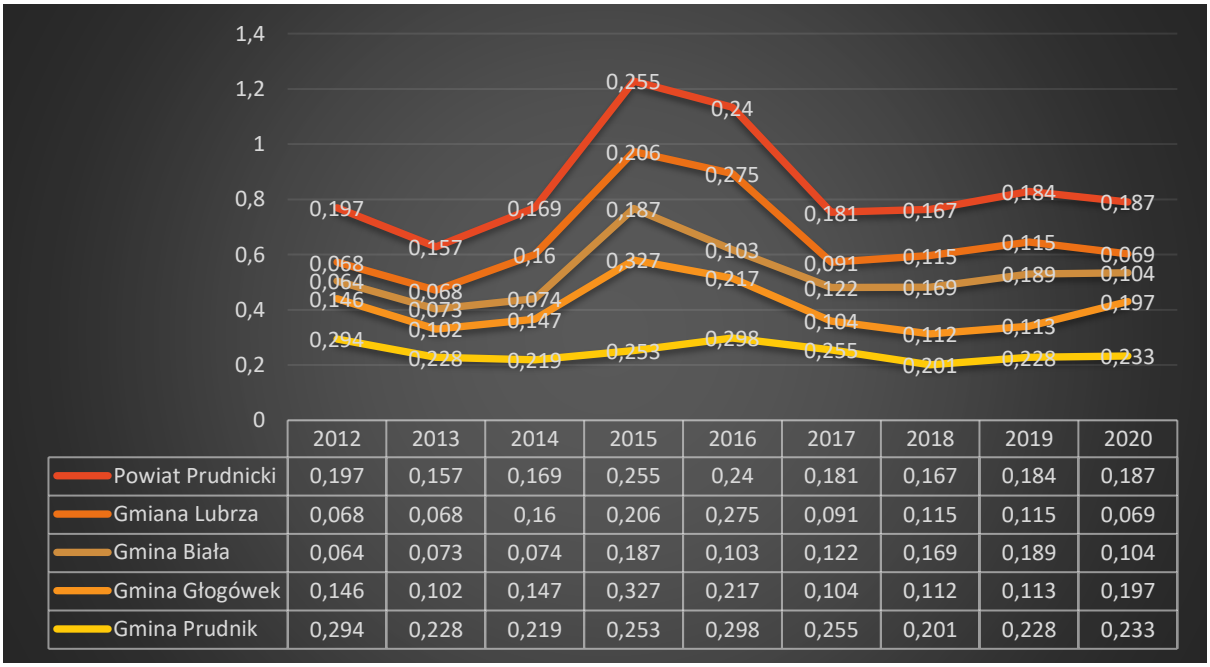

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Powiat Prudnicki	0,197	0,157	0,169	0,255	0,24	0,181	0,167	0,184	0,187
Gmiana Lubrza	0,068	0,068	0,16	0,206	0,275	0,091	0,115	0,115	0,069
Gmina Biała	0,064	0,073	0,074	0,187	0,103	0,122	0,169	0,189	0,104
Gmina Głogówek	0,146	0,102	0,147	0,327	0,217	0,104	0,112	0,113	0,197
Gmina Prudnik	0,294	0,228	0,219	0,253	0,298	0,255	0,201	0,228	0,233

Wykres 3. Odsetek Niebieskich Kart przypadający na 100 mieszkańców poszczególnych gmin Powiatu Prudnickiego w latach 2012-2020
Źródło: Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Prudniku; Główny Urząd Statystyczny, Rocznik Demograficzny 2011; Główny Urząd Statystyczny, Ludność w gminach według stanu w dniu 31.12.2011 r. Bilans opracowany w oparciu o wyniki NSP'2011; Główny Urząd Statystyczny, Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2012 r. Stan w dniu 31 XII, Warszawa 2013, s. 81; Główny Urząd Statystyczny, Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2013 r. Stan w dniu 31 XII, Warszawa 2014, s. 81; Główny Urząd Statystyczny, Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2014 r. Stan w dniu 31 XII, Warszawa 2015, s. 81; Główny Urząd Statystyczny, Rocznik demograficzny 2016, Rocznik branżowy, Warszawa 2016; Posterunek Policji w Białej; Zespół Interdyscyplinarny w Głogówku; Zespół Interdyscyplinarny w Lubrzy; Zespół Interdyscyplinarny w Prudniku; Zespół Interdyscyplinarny w Białej; Komisariat

Policji w Głogówku; Główny Urząd Statystyczny, Rocznik demograficzny, Warszawa 2018, s. 94 i 114; Główny Urząd Statystyczny, Rocznik demograficzny, Warszawa 2019, s. 41; *Główny Urząd Statystyczny, Rocznik demograficzny* 2020; *Opolski Urząd Wojewódzki w Opolu.*

Diagnoza stanu istniejącego z 2020 r. pozwala na zdefiniowanie następujących wniosków:

1) Program „Niebieska Karta" jest narzędziem pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, stanowiącym płaszczyznę współpracy pomiędzy Policją a instytucjami pomocy społecznej niemniej bez dalszych działań na rzecz wsparcia i pomocy psychologicznej rodzinom, jest mechanizmem nie wystarczającym do prewencji przemocy.
2) Stan oferowanej pomocy na terenie Powiatu Prudnickiego przedstawia się następująco: na dzień 13.01.2021 r. Gmina Lubrza nie prowadzi punktu konsultacyjnego dla osób doznających przemocy. W Gminie Głogówek prowadzone są konsultacje psychologiczne, Gmina Biała oferuje swoim mieszkańcom poradnictwo w formie konsultacji z psychologiem oraz konsultantem ds. uzależnienia i przemocy. W Gminie Prudnik funkcjonuje punkt konsultacyjno-informacyjny przy Ośrodku Pomocy Społecznej w którym dyżurują psycholog, terapeuta uzależnień oraz radca prawny.
3) Na terenie Powiatu Prudnickiego brakuje miejsca natychmiastowego schronienia dla osób doświadczających przemocy domowej, w związku z powyższym należy poszerzyć ofertę pomocy osobom doznającym przemocy o działania ośrodka wsparcia.
4) Instytucje i organizacje realizujące program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, powinny tworzyć system monitorowania zachowań związanych z przemocą u osób uczestniczących w programie, w trakcie trwania programu i do 3 lat po jego zakończeniu oraz współpracować z instytucjami i organizacjami prowadzącymi programy przeciwdziałania przemocy i pomagania ofiarom przemocy w rodzinie. Należy wzmóc monitoring sytuacji rodzin, w których istnieje potencjalne zagrożenie wystąpienia przemocy.
5) Jedynie współpraca międzyinstytucjonalna i międzysektorowa pozwala na kompleksową pomoc rodzinie uwikłanej przemoc i na zatrzymanie przemocy wobec czego lokalny system przeciwdziałania przemocy winien stanowić szeroko rozumianą koalicję wszystkich zainteresowanych osób i instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6) Pomimo licznych kampanii społecznych, wydania i opublikowania Powiatowego informatora dotyczącego oferty pomocy w Powiecie Prudnickim stale obserwowana jest niska świadomość społeczna na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby poszkodowane, stąd należy rozpowszechniać informacje na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby uwikłane w przemoc na terenie Powiatu Prudnickiego.

III. ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU ORAZ JEGO ZADANIA

1. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i jednocześnie skorelowane z lokalnymi potrzebami i dotychczasowymi działaniami. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oparty jest na zasadach:

1) wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych powołanych do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy;
2) zmiany pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie;

3) promowania wartości rodzinnych, w tym poszanowania prawa dzieci i młodzieży do życia w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy;
4) szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania;
5) edukacji mieszkańców Powiatu Prudnickiego na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
6) promowania alternatywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

2. CELE PROGRAMU:

Celem głównym programu :

Poprawa sytuacji rodzin doznających przemocy oraz ochrona rodzin zagrożonych przemocą.

Realizacja celu głównego będzie możliwa poprzez następujące **cele szczegółowe:**

Cel szczegółowy 1: Poszerzenie wiedzy na temat skali przemocy w rodzinie.

Zadania:

1. Zbieranie informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Powiatu Prudnickiego, dotyczących:
   a) skali zjawiska w podziale na kategorie ofiar;
   b) identyfikacji ofiar;
   c) identyfikacji sprawców;
2. Opracowanie diagnozy problemu przemocy w Powiecie Prudnickim;
3. Upowszechnianie tematyki związanej ze specyfiką zjawiska przemocy poprzez opracowywanie i kolportowanie ulotek, plakatów, broszur zamieszczenie informacji i artykułów w lokalnych środkach masowego przekazu;
4. Upowszechnianie informacji na temat dostępnych w powiecie i poza nim form pomocy dla ofiar przemocy.

Cel szczegółowy 2: Podniesienie poziomu wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie.

Zadania:

1. Przeprowadzenie kampanii społecznych, które:
   a) obalają mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiające jej stosowanie;
   b) nazywają wprost ogólnie akceptowane krzywdzące zachowania silniejszych członków rodziny;
   c) propagują skuteczne sposoby powstrzymywania przemocy;
2. Opracowanie i publikacja materiałów edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, promowanie jej w lokalnych mediach;

3. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez realizacje programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych;
4. Organizowanie spotkań informacyjnych obejmujących tematykę: przemocy w rodzinie, przeciwdziałania przemocy (profilaktyka), dostępnych form pomocy sposobów reagowania w sytuacji jej występowania;
5. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy 3 : Stworzenie organizacyjnych i kadrowych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy osobom uwikłanym w przemoc, w tym pogłębienie wiedzy i doskonalenie umiejętności pracowników z instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy

Zadania:

1. Stworzenie infrastruktury instytucji pomagających osobom doznającym przemocy i stosującym przemoc w rodzinie;
2. Rozwój sieci instytucji wspierających ofiary przemocy w rodzinie:
   a) Punktów konsultacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie,
   b) Ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
3. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
4. Wprowadzenie dyżuru specjalistów w zakresie diagnozy i pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej;
5. Udział osób zajmujących się problemami przemocy w rodzinie w szkoleniach i warsztatach pogłębiających wiedzę z zakresu przemocy i doskonalących umiejętności pracy z osobami uwikłanymi w przemoc;
6. Organizowanie wspólnych szkoleń dla przedstawicieli pracowników z różnych instytucji mogących mieć styczność ze zjawiskiem przemocy i poprzez to ujednolicenie rozumienia problemów z nią związanych – organizowanie wspólnych spotkań przedstawicieli z różnych instytucji i organizacji w celu poznania: wzajemnych kompetencji, usprawniania systemu przepływu informacji i wymiany doświadczeń;
7. Przeprowadzenie szkoleń dla pracowników „pierwszego kontaktu”.

Cel szczegółowy 4: Rozwój działań interwencyjnych i specjalistycznego poradnictwa kierowanych do osób doznających przemocy w rodzinie

Zadania:

1. Upowszechnianie tematyki związanej ze specyfiką zjawiska przemocy poprzez opracowywanie i kolportowanie ulotek, plakatów , broszur zamieszczenie informacji i artykułów w lokalnych środkach masowego przekazu;
2. Upowszechnianie informacji na temat dostępnych w powiecie i poza nim form pomocy dla ofiar przemocy;
3. Rozwój sieci instytucji wspierających ofiary przemocy w rodzinie:

   a) Punktów konsultacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie,
   b) Ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
4. Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym stosowanie procedury ,,Niebieskiej Karty'';
5. Wzmocnienie ochrony ofiar przemocy w rodzinie przez:
   a) opracowywanie i realizację programów ochrony ofiar przemocy z udziałem policji, prokuratury, kuratorów sądowych,
   b) opracowywanie i realizację programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie,
   c) zabezpieczenie odpowiednich warunków do przesłuchań dzieci (niebieskie pokoje) oraz dorosłych ofiar przemocy w rodzinie;
6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia:
   a) działalność informacyjna,
   b) współpraca z instytucjami i organizacjami w obszarze przeciwdziałania przemocy
   c) monitoring i ewaluacja działalności,
7. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie wsparcia w ośrodku interwencji kryzysowej:
   a) natychmiastowe zapewnienie schronienia osobom/rodzinom zagrożonym przemocą,
   b) zorganizowanie schronienia osobom/rodzinom zagrożonym przemocą,
   c) kontakt telefoniczny z placówką w wybrane dni tygodnia,
   d) kontakt osobisty z placówką w wybrane dni tygodnia,
   e) podejmowanie działań pomocowych w środowisku osób zagrożonych przemocą (poza placówką),
   f) udzielenie natychmiastowego wsparcia o charakterze psychologicznym,
   g) dostępność świadczeń psychologicznych – poradnictwa, wsparcia, terapii, psychoedukacji w zakresie przemocy,
   h) dostępność świadczeń medycznych–specjalistycznych (np. porad psychiatrycznych, ginekologicznych),
   i) zaspokojenie doraźnych potrzeb socjalno-bytowych,
   j) dostępność pomocy prawnej w formie konsultacji,
   k) działalność informacyjna,
   l) współpraca z instytucjami i organizacjami w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
   m) monitoring i ewaluacja działalności;
8. podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie poprzez opracowanie diagnozy rodziny oraz adekwatny dobór form pomocy.

Cel szczegółowy 5:. Rozwój działań interwencyjnych i terapeutycznych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie

Zadania:

1. Upowszechnianie informacji na temat dostępnych w powiecie i poza nim form pomocy dla osób stosujących przemoc-wyznaczonych przez placówki gminne miejsc schronienia

w wypadku zastosowania ustawy Ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 956);

2. Opracowanie i wdrożenie do realizacji programów ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw- programu korekcyjno–edukacyjnego i psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie skierowany jest do:

1. ogółu społeczności Powiatu Prudnickiego,
2. osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
3. osób stosujących przemoc w rodzinie,
4. świadków przemocy w rodzinie,
5. służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

W celu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i przeciwdziałaniu temu zjawisku współpracują ze sobą na terenie Powiatu Prudnickiego następujące instytucje i organizacje:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku,
2. Starostwo Powiatowe w Prudniku
3. Placówki opiekuńczo-wychowawcze z terenu Powiatu Prudnickiego
4. Placówki oświatowe z terenu Powiatu Prudnickiego
5. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Prudnickiego
6. Sąd Rejonowy w Prudniku
7. Komenda Powiatowa Policji w Prudniku
8. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Prudniku
9. Placówki służby zdrowia z terenu Powiatu Prudnickiego
10. Prokuratura Rejonowa w Prudniku
11. Organizacje pozarządowe

VI. PROGNOZOWANE EFEKTY:

1) Zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie;
2) Wzrost liczby przeszkolonych osób przygotowanych do pomagania rodzinie z problemem przemocy;
3) Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy;
4) Spadek liczby przypadków przemocy;
5) Spadek liczby rodzin, w których interwencje są wielokrotne;
6) Udzielenie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;

7) Zwiększenie zaangażowania społeczności w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
8) Zacieśnienie systemu współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

VII. MONITORING I EWALUACJA

1. Realizacja celów operacyjnych powierzona będzie instytucjom i profesjonalistom działającym w obszarze zjawiska przemocy.
2. Monitorowanie i ewaluacja Programu będzie procesem systematycznego zbierania informacji o efektach wdrażania zadań. Corocznie dokonana zostanie analiza jakościowa i ilościowa realizacji Programu. Zadaniem ewaluacji będzie zbadanie czy cele programu zostały osiągnięte. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość własną Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Prudniku oraz o sprawozdawczość pozyskaną z instytucji, służb i organizacji współpracujących ze Starostwem Powiatowym w Prudniku. Obowiązek sprawozdawczości ciążyć będzie na instytucjach, służbach i organizacjach współpracujących w ramach Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 do końca każdego roku. Sprawozdanie winno mieć charakter opisowy, zgodnie ze zrealizowanymi zadaniami poszczególnych placówek. Na podstawie dokonanej ewaluacji Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Prudniku przekaże Zarządowi Powiatu, do końca pierwszego kwartału kolejnego roku, pisemne wnioski z realizacji , w tym wnioski dotyczące zapisów w programie na następne lata.
3. Program jest dokumentem otwartym i może być wzbogacony o nowe treści.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Powiatowy Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Prudnickim finansowany będzie ze środków własnych Powiatu, środków finansowych z budżetu państwa, środków instytucji współuczestniczących oraz z pozabudżetowych środków pozyskiwanych z różnych źródeł.

IX. PODSUMOWANIE

Tradycyjny obraz polskiej rodziny określa ją jako bezpieczną przystań, schronienie przed światem zewnętrznym, miejsce wsparcia emocjonalnego i zaspokajania potrzeb jednostki. Tymczasem statystyki pokazują, iż rodzina nie zawsze jest miejscem bezpiecznym. Zauważa się, że przemoc stała się dzisiaj normą stosunków społecznych, sposobem wychowania w rodzinie, w związku z tym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wraz z partnerami programu poczyni wszelkie starania, aby zmniejszyć liczbę dramatów rozgrywających się w czterech ścianach mieszkań. Proponowane rozwiązania mają przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa rodzin.

Program ma charakter otwarty i „elastyczny" tzn. może podlegać okresowym weryfikacjom i modyfikacjom związanym ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi, rozwojem procesów społecznych i potrzebami w tym zakresie, a także wymogami prawa.